

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

RADA

Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie ⁽¹⁾ Rómov ⁽²⁾ do roku 2020

Závery Rady

(2011/C 258/04)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC:

1. že Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ako to vyplýva z článku 2 Zmluvy o Európskej únii a najmä z článku 21 Charty základných práv Európskej únie;
2. skutočnosť, že boj proti sociálnemu vylúčeniu, diskriminácii a nerovnosti je výslovným záväzkom Európskej únie stanoveným okrem iného v článku 3 Zmluvy o Európskej únii a v článkoch 9 a 10 Zmluvy o fungovaní Európskej únie;
3. že článok 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie výslovne oprávňuje Radu prijať vhodné opatrenia na boj proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženskom vyznaní alebo viere, postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii. Rada tieto právomoci uplatnila pri prijímaní smernice 2000/43/ES, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod;
4. závery predsedníctva Európskej rady [december 2007 ⁽³⁾ a jún 2008 ⁽⁴⁾]; závery Rady o začlenení Rómov [december 2008 ⁽⁵⁾]; závery Rady o začlenení Rómov a spoločné
5. uznesenia Európskeho parlamentu o situácii rómskych žien v Európskej únii (jún 2006); o sociálnej situácii Rómov a zlepšení ich prístupu na pracovný trh v EÚ (marec 2009); o situácii rómskeho obyvateľstva v Európe (september 2010); a o stratégii EÚ pre oblasť integrácie Rómov (marec 2011);
6. oznámenie Komisie o sociálnej a ekonomickej integrácii Rómov v Európe ⁽¹⁰⁾ a sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom „Rómovia v Európe: uplatňovanie nástrojov a politik Európskej únie na začleňovanie Rómov – správa o pokroku“ ⁽¹¹⁾;
7. európske samity o Rómoch, ktoré sa konali 16. septembra 2008 v Bruseli a 8. apríla 2010 v Córdobe;
8. stanovisko Výboru regiónov o sociálnej a ekonomickej integrácii Rómov v Európe (december 2010);
9. nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 437/2010 z 19. mája 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde

⁽¹⁾ Na účely týchto záverov Rady odkazuje pojem „integrácia“ aj pojem „začlenenie“ na opatrenia zamerané na zlepšovanie situácie Rómov, ktorí žijú na území členských štátov.

⁽²⁾ Pojem „Rómovia“ sa používa v súlade s vymedzením pojmu uvedeným v oznámení Komisie (dokument 8727/11, poznámka pod čiarou 1).

⁽³⁾ Dokument 16616/1/07 REV 1.

⁽⁴⁾ Dokument 11018/1/08 REV 1.

⁽⁵⁾ Dokument 15976/1/08 REV 1.

⁽⁶⁾ Dokument 10394/09 + COR 1.

⁽⁷⁾ Dokument 10058/10 + COR 1.

⁽⁸⁾ Dokument EUCO 13/1/10 REV 1.

⁽⁹⁾ Dokument 6738/11.

⁽¹⁰⁾ Dokument 8439/10.

⁽¹¹⁾ Dokument 8439/10 ADD 1.

regionálneho rozvoja, pokiaľ ide o oprávnenosť zásahov v oblasti bývania v prospech marginalizovaných spoločností⁽¹²⁾;

ZDÔRAZŇUJE, ŽE:

10. napriek úsiliu o napredovanie v začleňovaní Rómov, ktoré sa vyvíja na úrovni členských štátov a na európskej a medzinárodnej úrovni, mnohí Rómovia naďalej čelia veľkej chudobe, rozsiahlemu sociálnemu vylúčeniu, prekážkam pri uplatňovaní základných práv a diskriminácii, ktoré často znamenajú obmedzený prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, pracovným príležitostiam a službám, nízke príjmy, nízky štandard bývania, zlý zdravotný stav a nižšiu priemernú dĺžku života. Táto situácia sa nedotýka len Rómov, ale prináša so sebou aj ekonomické náklady pre celú spoločnosť vrátane plyvania ľudským kapitálom a zníženia produktivity;
11. veľkosť rómskej populácie a jej sociálna a ekonomická situácia sa v jednotlivých členských štátoch líšia; prístupy jednotlivých štátov k začleňovaniu Rómov by sa preto mali prispôsobiť konkrétnym okolnostiam a potrebám na mieste, a to aj prostredníctvom prijímania a ďalšieho vykonávania politík, ktoré otázku marginalizovaných a znevýhodnených skupín, ako sú Rómovia, riešia v širšom kontexte;
12. pre zlepšenie životných podmienok Rómov a napredovanie v ich začlenení je nevyhnutné aktívne zapájanie a účasť samotných Rómov;
13. pre zlepšenie situácie marginalizovaných komunít vrátane Rómov je veľmi dôležitá ochrana základných práv v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ a medzinárodnými záväzkami členských štátov, ktorá sa uskutočňuje najmä prostredníctvom boja proti diskriminácii a segregácii;
14. zlepšenie situácie Rómov je nielen naliehavou prioritou v sociálnej oblasti, ale môže tiež posilniť hospodársky rast z dlhodobého hľadiska; úspešné politiky začleňovania prispejú k úsiliu členských štátov o dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020, najmä hlavných cieľov v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začlenenia;
15. členské štáty majú primárnu právomoc tvoriť a vykonávať politiky zamerané na napredovanie v sociálnom a ekonomickom začleňovaní Rómov a činnosť na úrovni EÚ by mala zohľadňovať rôznu situáciu jednotlivých štátov a mala by byť v súlade so zásadou subsidiarity. Napredovanie v začleňovaní Rómov je aj spoločným problémom a záujmom členských štátov a EÚ a spolupráca na úrovni EÚ prináša značnú pridanú hodnotu a zvyšuje konkurencioschopnosť, produktivitu a hospodársky rast, ako aj k sociálnu súdržnosť;
16. ako hlavný základ pri tvorbe politík začleňovania Rómov v kľúčových oblastiach, ako sú oblasť vzdelávania, zamestnanosti, bývania a zdravotníctva, by v súlade so spoločnou

základnou zásadou „výslovného, ale nie výhradného zamerania“ a v súlade s hľadiskom ľudských práv mali poslúžiť sociálno-ekonomické aspekty a prípadne územné aspekty⁽¹³⁾. Prijímať možno aj osobitné opatrenia, ktoré majú zabraňovať znevýhodneniu na etnickom základe alebo ho majú kompenzovať;

17. osobitná pozornosť by sa mala venovať záujmom a problémom rómskych žien a dievčat, ktorým hrozí riziko mnohorakej diskriminácie, a preto je potrebné uplatňovať rodové hľadisko vo všetkých politikách a činnostiach zameraných na napredovanie v začleňovaní Rómov;
18. existuje naliehavá potreba zastaviť prenos chudoby a sociálneho vylúčenia medzi generáciami; so zreteľom na túto skutočnosť sa musí zlepšiť aj situácia rómskych detí pokiaľ možno od najtľejšieho veku, aby mohli využiť svoj potenciál. Rozhodujúcu úlohu v tomto úsilí zohráva vzdelávanie a odborná príprava, v ktorej rámci sa osobitná pozornosť venuje rodovému hľadisku, ako aj úzka spolupráca s rodinami;

VÍTA:

19. oznámenie Komisie o rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020⁽¹⁴⁾, v ktorom sa členské štáty vyzývajú, aby prijali alebo ďalej rozvinuli komplexný prístup k začleňovaniu Rómov a nabádajú, aby stanovili osobitné dosiahnuteľné vnútroštátne ciele v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, zdravotníctva a bývania a tiež zaviedli mechanizmus na monitorovanie a lepšie sprístupnili existujúce fondy EÚ pre projekty na začleňovanie Rómov podľa početnosti rómskeho obyvateľstva na ich území a jeho sociálnej a ekonomickej situácie a so zreteľom na rôzne podmienky v jednotlivých členských štátoch;

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

20. zlepšili sociálnu a ekonomickú situáciu Rómov uplatňovaním začleňujúceho prístupu v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, bývania a zdravotnej starostlivosti, pričom by v prípade potreby zohľadnili Spoločné základné zásady o začleňovaní Rómov, ako aj zabezpečením rovnakého prístupu ku kvalitným službám, a aby na tieto politiky uplatňovali integrovaný prístup a čo najlepšie využívali dostupné finančné prostriedky a zdroje;
21. v súlade s vnútroštátnymi politikami členských štátov stanovili ciele v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, zdravotníctva a bývania alebo pokračovali v ich plnení s cieľom odstrániť rozdiely medzi marginalizovanými rómskymi komunitami a bežným obyvateľstvom. Osobitná pozornosť by sa mala venovať potrebe zabezpečenia rovnakého prístupu v praxi. Ciele by sa mohli zameriavať na tieto prioritné oblasti, pričom mimoriadny dôraz by sa mal klásť na rodový rozmer:

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ L 132, 29.5.2010, s. 1.

⁽¹³⁾ Spoločná základná zásada č. 2.

⁽¹⁴⁾ Dokument 8727/11.

- a) prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ale aj základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania s osobitným dôrazom na odstránenie prípadnej segregácie v školách, predchádzanie predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a zabezpečenie úspešného prechodu zo školy do zamestnania;
- b) prístup k pracovným príležitostiam, s osobitným dôrazom na nediskriminačný prístup na pracovný trh, ako aj aktívne politiky a programy zamerané na trh práce, vzdelávanie a odbornú prípravu dospelých a podporu samostatne zárobkovej činnosti;
- c) prístup k zdravotnej starostlivosti, s osobitným dôrazom na kvalitnú zdravotnú starostlivosť vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravotníckej osvetly; a
- d) prístup k bývaniu, s osobitným dôrazom na sociálne bývanie a potreba podporovať odstránenie segregácie v bývaní, a plné využívanie finančných prostriedkov, ktoré sa nedávno sprístupnili v kontexte Európskeho fondu regionálneho rozvoja ⁽¹⁵⁾;
22. s prihliadnutím na svoju konkrétnu situáciu do konca roku 2011 vypracovali, aktualizovali alebo rozvinuli svoje vnútroštátne stratégie začleňovania Rómov alebo integrované súbory politických opatrení v rámci svojich širšie koncipovaných politík sociálneho začleňovania zameraných na zlepšenie situácie Rómov a aby pri tvorbe, vykonávaní a monitorovaní svojich národných programov reforiem v kontexte stratégie Európa 2020 zohľadnili aj potrebu dosiahnuť pokrok v sociálnom a ekonomickom začleňovaní Rómov;
23. vhodným spôsobom monitorovali a vyhodnocovali vplyv stratégií začleňovania Rómov alebo integrovaných súborov opatrení uvedených v bode 22;
24. prípadne zabezpečili, aby sa dostupné finančné prostriedky EÚ využívali v súlade s národnými, regionálnymi a miestnymi politikami začleňovania Rómov;
25. stanovili a vykonávali potrebné opatrenia na zlepšenie dostupnosti a zabezpečenie efektívneho využívania finančných prostriedkov EÚ na sociálne a ekonomické začlenenie Rómov, medzi ktoré patrí napríklad úprava operačných programov, rozsiahlejšie využívanie technickej pomoci a zlepšenie predvídateľnosti financovania predĺžením doby trvania projektov a maximalizovaním čerpania fondov;
26. podporovali odstránenie segregácie vo všetkých politikách a vyhli sa ďalšej segregácii, aby sa tento problém vyriešil z dlhodobého hľadiska;
27. určili národné kontaktné miesto alebo využili už existujúci orgán na zabezpečenie účinného monitorovania stratégií začleňovania Rómov alebo integrovaných súborov opatrení uvedených v bode 22 a podporovali výmenu osvedčených postupov a diskusie o prístupoch založených na faktoch v oblasti politik začleňovania Rómov;
28. podporovali aktívne zapojenie rómskej občianskej spoločnosti a všetkých ostatných zainteresovaných strán, a to aj na regionálnej a miestnej úrovni, do politik zameraných na napredovanie začleňovania Rómov;
- VYZÝVA KOMISIU, ABY:
29. pokračovala v činnosti pracovnej skupiny pre Rómov s cieľom zahrnúť začleňovanie Rómov do politik EÚ a posúdila úlohu fondov EÚ v úsilí o napredovanie v začleňovaní Rómov v EÚ, ako aj v kontexte politiky rozširovania, a tým podporila aj výmenu najlepších postupov a prispela k diskusiám o budúcnosti finančných nástrojov EÚ a ich efektívnejšom využívaní;
30. naďalej podrobne monitorovala vykonávanie smernice Rady 2000/43/ES, ktorá je účinným nástrojom boja proti diskriminácii na základe etnického pôvodu;
31. náležite vyhodnocovala úspešnosť politik členských štátov v oblasti začleňovania Rómov v súlade s prístupmi členských štátov a v rámci existujúcich koordinačných mechanizmov, akým je napríklad otvorená metóda koordinácie;
- VYZÝVA KOMISIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY, aby v úzkej spolupráci a v súlade so svojimi príslušnými právomocami:
32. zväzili začlenenie boja proti segregácii a extrémnej chudobe, ako aj podpory rovnakých príležitostí pre marginalizované komunity vrátane Rómov, do všetkých príslušných oblastí politiky, a to aj v súvislosti s fondmi EÚ, a na základe jasných a overiteľných kritérií;
33. zabezpečili, aby rôzne dostupné fondy EÚ pôsobili v budúcnosti vo vzájomnej súčinnosti integrovanejším a flexibilnejším spôsobom a aby poskytli primeraný rámec pre integrované a dlhodobé opatrenia na dosiahnutie pokroku v začleňovaní Rómov;
34. lepšie a účinnejšie využívali fondy EÚ v prospech marginalizovaných a znevýhodnených skupín vrátane Rómov, najmä prostredníctvom vyhodnocovania výsledkov;
35. tam, kde je to vhodné, určili hlavné sociálno-ekonomické faktory charakteristické pre koncentráciu marginalizovaných a znevýhodnených skupín, vrátane Rómov, na určitých územiach s cieľom zmapovať tieto územia a využívali príslušné politiky na zlepšenie situácie;
36. zintenzívnili spoluprácu medzi príslušnými zainteresovanými stranami s cieľom uľahčiť výmenu najlepších postupov a vzájomného učenia, pokiaľ ide o politiky založené na dôkazoch a úspešné metódy, a to aj rozšírením a zdokonalením existujúcich sietí a iniciatív, ako napríklad sieť EÚ pre Rómov a podujatia na vysokej úrovni organizované Komisiou;

(15) Porovnaj poznámku pod čiarou 12.

37. posilnili úlohu európskej platformy pre začleňovanie Rómov, čím by zintenzívnili výmenu osvedčených postupov a diskusie o vnútroštátnych politikách medzi členskými štátmi a spoluprácu s občianskou spoločnosťou; posilnili úlohu Komisie pri príprave a realizácii platformy, ako aj pri zabezpečovaní jej kontinuity a zabezpečili, aby sa jej výsledky odzrkadlili v rozvoji politiky na úrovni EÚ i na vnútroštátnej úrovni;
38. využili skúsenosti medzinárodných organizácií, ako je Rada Európy⁽¹⁶⁾ a Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, ako aj medzinárodných iniciatív, ako je napríklad program Dekáda začleňovania Rómov 2005 – 2015;
39. dosiahli pokrok v sociálnom a ekonomickom začleňovaní Rómov tým, že prostredníctvom plného využívania nástrojov dostupných na úrovni EÚ, vrátane nedávno prijatej smernice 2011/36/EÚ, zaručia ich zákonné práva, a to najmä práva rómskych obetí obchodovania s ľuďmi a zintenzívnia boj proti obchodovaniu s ľuďmi⁽¹⁷⁾;
40. podporovali pozitívne zmeny v postojoch voči Rómom zlepšovaním povedomia o rómskej kultúre a identite a bojom proti stereotypom, xenofóbii a rasizmu;
41. podporovali posilňovanie postavenia samotných Rómov, ich aktívne zapojenie a potrebnú účasť na všetkých úrovniach rozvoja politiky, rozhodovania a vykonávania opatrení, a to aj prostredníctvom zvyšovania povedomia o ich právach a povinnostiach, a tiež aby upevnili kapacity rómskych MVO a podporovali lepšie zapojenie občianskej spoločnosti a všetkých ostatných zainteresovaných strán.

⁽¹⁶⁾ Pozri najmä „Štrasburské vyhlásenie o Rómoch“: <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1691607&Site=CM>

⁽¹⁷⁾ Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1.